

Bsc algebra1 gyakorlat

Hetedik feladatsor (2014. november 18–28)

1. **(2.5.7)** Számítsuk ki x alábbi két polinomjának az együtthatóit: $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ és $c(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)(x - b_4)$.
 2. **(2.5.14)** Határozzuk meg a $2x^4 + 2x + 3$ polinom komplex gyökeinek összegét, szorzatát, négyzetösszegét, és a gyökök reciprokainak összegét.
 3. **(2.5.15)** A gyökök és együtthatók összefüggése alapján számítsuk ki az n -edik egységgyökök összegét, négyzetösszegét és szorzatát.
 4. **(2.7.16)** Legyenek a, b, c az $x^3 + 3x + 1$ polinom gyökei. Írjuk fel azt a harmadfokú polinomot, melynek gyökei a^2, b^2, c^2 , illetve $a + b, a + c, b + c$.
 5. **(2.7.15, HF)** Határozzuk meg az $x^n + x + 1$ polinom (komplex) gyökeinek négyzetösszegét, és a gyökök reciprokainak összegét ($n \geq 2$).
-
6. Határozzuk meg Cardano képletének felhasználásával, hogy az $x^3 - 3px + 2$ egyenletnek mely p valós értékek esetében van 1, 2, illetve 3 valós gyöke.
 7. **(2.4.14, HF)** Adjunk meg a Lagrange- és a Newton-interpoláció segítségével is olyan legfeljebb harmadfokú polinomot, amelyre $f(0) = 3, f(1) = 3, f(4) = 15$ és $f(-1) = 0$. Oldjuk meg a feladatot lineáris egyenletrendszer felírásával is (az ismeretlenek a keresett polinom együtthatói). Mennyi a kapott egyenletrendszer mátrixának determinánsa?
-
8. **(3.1.29)** Igaz-e a $2x \mid 3x^2$ oszthatóság rendre a $\mathbb{C}, \mathbb{R}, \mathbb{Q}, \mathbb{Z}$ fölötti polinomok körében?
 9. **(3.2.16)** Osszuk el maradékosan az $x^3 - 2$ polinomot $2x^2 + 2x - 3$ -mal.
 10. **(3.2.23)** Mi lesz a maradék, ha az $x^4 + x^2 + 1$ polinomot elosztjuk $x^2 + x + 1$ -gyel? A kapott eredményt indokoljuk meg számolás nélkül is.
 11. **(3.2.24)** Mi a maradék, ha $x^{64} + x^{54} + x^{14} + 1$ -et osztjuk $x^2 + 1$ -gyel, illetve $x^2 - 1$ -gyel?
 12. **(3.3.15)** Mi lesz $x^n - 1$ és $x^m - 1$ legnagyobb közös osztója?
 13. Mi lesz $x^5 + 1$ és $x^{15} - 1$ legnagyobb közös osztója?
-
14. **(3.3.14)** Bontsuk $6(x^2 - 2)(x^2 + 1)$ -et $\mathbb{C}, \mathbb{R}, \mathbb{Q}, \mathbb{Z}$ fölött felbonthatatlanok szorzatára.
 15. **(3.5.4)** A Schönemann-Eisenstein kritérium az alábbi polinomok közül melyekre alkalmazható közvetlenül: $x^{11} + 2x + 18, x^{11} + 2x + 12, x^{11} + 12x + 5, x^{11} + n$ (mely n -ekre?).
 16. **(3.5.5)** Legyen f racionális együtthatós polinom. Igazoljuk, hogy f pontosan akkor irreducibilis \mathbb{Q} fölött, ha valamelyik eltoltja (vagyis az $f(x+c)$ polinom, ahol $c \in \mathbb{Q}$) irreducibilis \mathbb{Q} fölött. Igazoljuk ennek segítségével, hogy $x^4 + 1$ irreducibilis \mathbb{Q} fölött.
 17. **(3.5.6)** A $6x^4 + 3x + 1$ polinomot a 3 prímszám segítségével vizsgálva igazoljuk, hogy irreducibilis \mathbb{Q} fölött. A kapott gondolatmenetet próbáljuk meg általánosítani.
 18. **(3.5.10)** Felbonthatatlan-e $\mathbb{Z}[x]$ -ben az $x^4 + x + 1$ polinom? És $\mathbb{R}[x]$ -ben?
 19. **(3.5.14)** Irreducibilis-e \mathbb{Z} fölött $x^5 + 5x + 26, 3x^7 + 6x - 18, x^6 + 1, x^3 + 7x - 3, x^4 + 3x^3 + x^2 + 1$? További gyakorló feladat a témában: **K3.5.13**.

Gyakorló feladatok

20. Írjuk fel az $\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 0 & 4 & 5 \\ 0 & 0 & 6 \end{pmatrix}$ mátrix inverzében az első sor második elemét a ferde kifejtési tétel segítségével.

21. Legyenek A, B, C olyan $n \times n$ -es mátrixok, melyekre $\det A = 3$, $\det B = 6$, $\det C = 4$. Mennyi lesz az $A^3 B^{-1} C A^{-2}$ mátrix determinánsa?

22. Számítsuk ki az alábbi $n \times n$ -es determinánst:

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 & \dots & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & \dots & 0 & 2 \\ 1 & 0 & 0 & \dots & 2 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \dots & \vdots & \vdots \\ 1 & 0 & 2 & \dots & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & \dots & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

23. (3.8.6) Oldjuk meg Cardano képletével az $x^3 - 6ix - i + 8 = 0$, az $x^3 + 12x - 16i = 0$ és az $x^3 - 21x + 20 = 0$ egyenleteket a komplex számok körében. Kalkulátor nem szükséges, de szabad azzal is számolni, a komplex köbgyökvonást közelítő szögekkel végezve.

24. (3.3.16) Adjuk meg az összes olyan tizenkettedfokú valós együtthatós polinomot, melynek az $1 + i$ hatszoros gyöke.

25. Legyenek x_1, x_2, x_3, x_4 az $x^4 - 2x + 3$ polinom komplex gyökei (a többszörös gyököket, ha vannak, annyiszor felsorolva, ahányszorosak). Számítsuk ki az $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + x_4^2$ összeget, valamint a gyökök reciprokainak összegét.

26. Egy valós együtthatós, normált, harmadfokú polinomnak gyöke az $1 + i$ és a konstans tagja 2. Mi a másik két gyöke?

27. Fejezzük ki a másodfokú egyenlet együtthatóival a gyökök különbségének négyzetét.

28. Az $f(x) : (x^2 + 1)$ maradékos osztásnál a maradék $x + 1$. Határozzuk meg $f(i)$ értékét.

29. (3.2.17) Állapítsuk meg az $f(x) = 3x^3 + 6x^2 + 6x + 3$ és a $g(x) = 2x^4 + 2x^2 + 2$ polinomok kitüntetett közös osztóját az euklideszi algoritmussal.

30. Bontsuk a $2x^4 - 4$ polinomot irreducibilisek szorzatára \mathbb{C} és \mathbb{R} fölött.

31. Bontsuk az $x^{12} - 4096$ polinomot irreducibilisek szorzatára $\mathbb{C}[x]$ -ben és $\mathbb{R}[x]$ -ben.

32. Bontsuk $x^5 - 2x^4 + 3x^3 + 10x^2 - 2x + 1$ -et irreducibilisek szorzatára \mathbb{Q} fölött.

33. (3.3.19) Irreducibilis-e $x^4 + 4$ illetve $x^4 + 9$ a \mathbb{Q} fölött? Általánosítsunk!

34. (3.3.24) Bontsuk fel az $x^4 - 10x^2 + 1$ polinomot \mathbb{R} fölött felbonthatatlanok szorzatára (segítség a számoláshoz: a polinomnak gyöke a $\sqrt{2} + \sqrt{3}$). A kapott felbontást, és az alaptétel egyértelműségi állítását kihasználva adjuk meg a \mathbb{Q} fölötti felbontást is.

35. (3.3.22) Bizonyítsuk be, hogy ha p prímszám, akkor az $(x + y)^p - x^p - y^p$ polinom osztható p -vel $\mathbb{Z}[x, y]$ -ban. Vezessük le ebből a kis Fermat-tételt.

36. (3.5.15) Legyen p prím és $f(x) = 1 + x + x^2 + \dots + x^{p-1}$. Alkalmazható-e a Schönemann-Eisenstein az $f(x + 1)$ polinomra?